

Προτάσεις για συζήτηση και δραστηριότητες

Εκπαιδευτικό έντυπο που συμπληρώνει την παρακολούθηση των ταινιών:

- Η ιστορία της καμήλας που δάκρυσε (87')
- Το σημάδι της φάλαινας (101')
- SUPER SIZE ME (100')

Για ξεκίνημα, δύο λέξεις που ίσως σας είναι άγνωστες:

ντοκουμέντο: τεκμήριο, δηλαδή απόδειξη για κάτι.

- Άραγε όταν χαρακτηρίζουμε κάποια ταινία ως «ντοκουμαντέρ», τι ακριβώς εννοούμε;

μυθοπλασία: κατασκευή ενός μύθου, δηλαδή κατασκευή μιας φανταστικής ιστορίας που μπορεί να μοιάζει με αληθινή.

- Άραγε όταν χαρακτηρίζουμε κάποια ταινία ως «ταινία μυθοπλασίας» ή, όπως συχνά λέμε, «ταινία με υπόθεση», τι ακριβώς εννοούμε;

Σε ποια από τις δύο παραπάνω κατηγορίες πιστεύετε ότι ανήκει η ταινία που παρακολουθήσατε σήμερα;

Κατά τη γνώμη σας, η ταινία αυτή τι περιέχει από τα παρακάτω:

- Συνοδευτικό σχόλιο (σπικάζ), δηλαδή κάποιον που μιλάει και καθοδηγεί το θεατή.
- Στιγμιότυπα από την καθημερινή ζωή ενός ήρωα που πρωταγωνιστεί. Ποιος είναι ο ήρωας αυτός; .....
- Στιγμιότυπα από την κοινωνική ζωή σε κάποια πόλη ή κοινότητα.
- Συγκρούσεις μεταξύ ηρώων. Ποιοι είναι οι ήρωες που συγκρούονται; .....
- Αφήγηση μιας πραγματικής ιστορίας που κινηματογραφήθηκε καθώς συνέβαινε.
- Αφήγηση μιας φανταστικής ιστορίας που κινηματογραφήθηκε με ηθοποιούς, οι οποίοι υποδύονται τους ήρωες της ιστορίας.
- Τραγούδια και μουσική.
- Συνεντεύξεις.
- Στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες από έρευνες.

Κατά τη γνώμη σας ποια αισθήματα κυριαρχούν στην ταινία που παρακολουθήσατε;

☐ Χιούμορ και ειρωνία	☐ Θυμός και αγανάκτηση
☐ Αγωνία και μυστήριο	☐ Έκπληξη και ανησυχία
☐ Τρυφερότητα και αγάπη	☐ Λύπη και απόγνωση
☐ Αβεβαιότητα και απαισιοδοξία	☐ Εμπιστοσύνη και αισιοδοξία

Στείλτε μας τις απαντήσεις σας στη διεύθυνση:

Φεστιβάλ ECOFILMS, Ιπποκράτους 31, Αθήνα, 106 80

Μην ξεχάσετε να συμπληρώσετε το όνομά σας, την τάξη σας και το πλήρες όνομα του σχολείου σας. Οι απαντήσεις σας μπορούν να προέρχονται από άτομα ή από ομάδες.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΜΗΛΑΣ ΠΟΥ ΔΑΚΡΥΣΕ (87')

Πόσων λογιών παιδιά εμφανίζονται στην ταινία αυτή;

Πώς παρουσιάζονται οι παπούδες και οι γιαγιάδες στην ταινία;

Θυμάστε κάποιες άλλες σκηνές της ταινίας που έδειχναν το ρόλο της «τρίτης ηλικίας» στην κοινωνία αυτή;

- μέσα στις σκηνές...
- στις καθημερινές κτηνοτροφικές εργασίες...

- στις τελετές και στις διασκεδάσεις...
- στη σκηνή όπου γίνεται η πρώτη συνεννόηση με το μουσικό...
- ποιος έγραψε το γράμμα για το μουσικό και σε ποιον το έστειλε;

Θα θέλατε να τραβήξετε μερικές φωτογραφίες των παπούδων και γιαγιάδων σας που να δείχνουν το δικό τους ρόλο στη δική μας κοινωνία;

Μπορείτε να ακολουθήσετε τις οδηγίες για συμμετοχή στις φωτογραφικές μας δραστηριότητες, στο τέλος του εντύπου.

Στην κοινωνία που παρουσιάζει η ταινία, τα αισθήματα αγάπης, προστασίας και τρυφερότητας προς τα μικρά παιδιά είναι, κατά τη γνώμη σας, υπερβολικά; συγκρατημένα; ανύπαρκτα;

Τελικά πιστεύετε ότι τα παιδιά αυτά έχουν όση στοργή και προστασία χρειάζονται;

Πάντως, στην ταινία αυτή, εμφανίζονται παιδιά ευχαριστημένα...

...αλλά και παιδιά παραπονεμένα:

Ευτυχώς, μετά από πολλές προσπάθειες, και αυτά τα παιδιά παίρνουν όσα τους ανήκουν...

Αλήθεια! Εκτός από τη μουσική του βιολιστή, τι άλλο ίσως επηρέασε τη μάνα-καμήλα να δεχτεί το παιδί της;

Πραγματικά, η καμήλα που δάκρυσε ήταν ένα ξεχωριστό γεγονός που έδωσε μεγάλη δύναμη στην ταινία που παρακολουθήσατε. Όμως κοντά στο γεγονός αυτό, η ταινία παρουσιάζει και πολλά άλλα θέματα από την καθημερινή ζωή των νομάδων που ζουν στην έρημο Γκόμπι. Ας τα απαριθμήσουμε:

- η σχέση μάννας-παιδιού και οι συνθήκες ανατροφής των παιδιών
- ο ρόλος της τρίτης ηλικίας
- οι σχέσεις ανθρώπων και ζώων στις παραδοσιακές κοινωνίες
- η δύναμη που μπορεί να έχει το χάδι σε ανθρώπους και ζώα
- ο σεβασμός των στοιχείων της φύσης:

Θυμάστε τη στιγμή όπου η γιαγιά, έξω από τη σκηνή, σκορπίζει λίγο φαγητό προς διάφορες κατευθύνσεις; εσείς έχετε ξανασυναντήσει κάποιο παρόμοιο έθιμο ή συνήθεια;

Μήπως έχετε ακούσει τον όρο «σπονδή»;

- Η σημασία του φαγητού στην οικογενειακή ζωή:

Μπορείτε να θυμηθείτε ανάλογες στιγμές στη δική σας καθημερινή ζωή;

θα θέλατε να φωτογραφίσετε μερικές τέτοιες στιγμές;

Μπορείτε να ακολουθήσετε τις οδηγίες για συμμετοχή στις φωτογραφικές μας δραστηριότητες, στο τέλος του εντύπου.

- η ισχυρή (σχεδόν «μαγική») επίδραση που μπορεί να έχει η μουσική και η ανθρώπινη φωνή, πάνω σε ανθρώπους και ζώα:

πέρα από την κύρια σκηνή με την καμήλα, σε ποιες άλλες στιγμές εμφανίζονται άνθρωποι που τραγουδούν;

ποιοι άλλοι εμφανίζονται να τραγουδούν; ποια άλλα είδη μουσικής καταγράφονται;

Εσείς, ποια άλλα παραδείγματα μουσικής και τραγουδιού μπορείτε να σκεφτείτε από τη δική σας ζωή;

Ποια από αυτά θα μπορούσαν να φωτογραφηθούν;

- ο τρόπος που η καθημερινή ζωή των ανθρώπων επηρεάζεται από νέα στοιχεία όπως:

το εμπόριο (καταστήματα στην πόλη)

η τεχνολογία (ηλεκτρικό ρεύμα, μπαταρίες, μοτοσυκλέτα, αυτοκίνητα) η τηλεόραση,

Αν φτιάχναμε και μεις μια ανάλογη ταινία για τη ζωή μιας οικογένειας στο δικό μας χώρο, τι θα έπρεπε να δείξουμε;

ΤΟ ΣΗΜΑΔΙ ΤΗΣ ΦΑΛΑΙΝΑΣ (101')

Η Πάϊκεα είναι ένα ορφανό παιδί που ο παππούς του... δεν το ήθελε. Όσοι εκτός από «Το σημάδι της φάλαινας» έτυχε να δείτε και την ταινία «Η ιστορία της καμήλας που δάκρυσε», θα θυμάστε ότι το μικρό άσπρο καμπλάκι ένοιωσε μια παρόμοια πίκρα. Ίσως γνωρίζετε πως ο μεγάλος Δανός λογοτέχνης Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, πριν από πολλά χρόνια, έγραψε για ένα ανάλογο θέμα ένα πολύ τρυφερό παραμύθι με τίτλο «Το ασχημόπαπο». Ο ήρωας-παιδί που, σχεδόν όλοι θεωρούν ανεπιθύμητο, είναι ένα πολύ σκληρό θέμα για μία ιστορία. Έτσι, η μικρή Πάϊκεα πολλές φορές ένοιωσε πολύ μόνη...

Καθώς η Πάϊκεα μεγάλωνε, ποιοι στάθηκαν δίπλα της και τη βοήθησαν;

Οι περισσότεροι συμμαθητές της Πάϊκεα τι στάση κρατούν απέναντί της;

Εσείς, αν ήσασταν στη θέση τους, τη στάση θα κρατούσατε απέναντι στη συμμαθήτριά σας; Πρέπει να θυμάστε ότι η Πάϊικα είχε την ατυχία να είναι κορίτσι σε εκείνη την οικογένεια που, σύμφωνα με την παράδοση, έπρεπε να αναδείξει το αγόρι που θα γινόταν αρχηγός.

Μια έγνοια που φαίνεται να απασχολεί πολύ τον παπού, είναι η επιλογή του επόμενου αρχηγού της κοινότητας.

Τι θα πει **αρχηγός**;

Την ίδια λέξη, αλλιώς την καταλάβαινε ο παπούς και αλλιώς ο πατέρας της Πάϊικα.

Εσείς τι περιπτώσεις αρχηγών μπορείτε να σκεφτείτε; Τι **ιδιότητες** πρέπει να έχει ο «σωστός» αρχηγός για καθεμιά από τις περιπτώσεις που σκεφτήκατε; Θα μπορούσε να είναι, σε κάθε περίπτωση, αρχηγός ένα κορίτσι;

Η Πάϊικα συγκρούεται με τον παπού της αλλά, ταυτόχρονα, τον σέβεται κιόλας. Πώς γίνεται αυτό; Προσβάλλει τον παπού της; Του μιλάει άσκημα; Τι ακριβώς κάνει και συγκρούεται τόσο πολύ με έναν άνθρωπο που ταυτόχρονα αγαπάει;

Όπως σε κάθε ταινία, εκτός από το κεντρικό θέμα, παρουσιάζονται πολλά άλλα μικρότερα θέματα που έχουν ενδιαφέρον. Ας θυμηθούμε μερικά:

- η ισχυρή (σχεδόν «μαγική») επίδραση που μπορεί να έχει η μουσική και η ανθρώπινη φωνή, πάνω σε ανθρώπους και ζώα.

- **Η δοκιμασία.**

Ποια είναι η τελευταία δοκιμασία που βάζει ο παππούς στα αγόρια, προκειμένου να αναδειχθεί ο μελλοντικός αρχηγός;

Θυμάστε κάποιαν ανάλογη δοκιμασία στα δικά μας έθιμα;

- **στιγμές φαγητού:**

Αναζητείστε τις αντίστοιχες φωτογραφίες με σκηνές φαγητού από τις άλλες δύο ταινίες που παρουσιάζονται στο έντυπο αυτό.

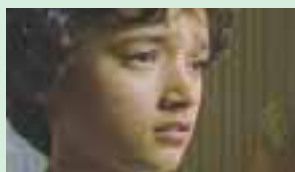
Τι παρατηρείτε; Κυριαρχεί η ίδια «ατμόσφαιρα»;

Οι σκηνές φαγητού στην κάθε ταινία μοιάζουν;

Αν εσείς τραβήξετε τις δικές σας φωτογραφίες από στιγμές φαγητού στο δικό σας χώρο (σπίτι, σχολείο κ.λπ.), τι «ατμόσφαιρα» θα επικρατεί;

Κάθε ταινία που αφηγείται μία ιστορία αποτελείται από χωριστές, μικρές ενότητες κινούμενων εικόνων που ονομάζονται πλάνα. Κάθε πλάνο είναι μία συνεχής λήψη. Συχνά, ο σκηνοθέτης-αφηγητής χρησιμοποιεί πολλά, χωριστά, διαδοχικά πλάνα για να κατευθύνει την προσοχή μας στα σημεία της δράσης που θεωρεί σημαντικά. Άλλοτε πάλι, στη διάρκεια ενός μόνον πλάνου, η κάμερα κινείται συνεχώς και

κατευθύνει τη ματιά μας στα σημεία εκείνα της δράσης που έχει επιλέξει ο σκηνοθέτης. Δείτε τώρα, σε μια σκηνή της ταινίας που παρακολουθήσατε, πώς η κάμερα κατευθύνει τη ματιά μας σε διάφορα σημεία της δράσης διαδοχικά:

Όπως θα προσέξατε, η ματιά μας άλλοτε παρακολουθεί τη δράση από μακριά ώστε να παρατηρούμε τα στοιχεία του χώρου όπου εκτυλίσσεται η δράση, άλλοτε παρακολουθεί τη δράση από μικρή απόσταση ώστε να παρατηρούμε τις κινήσεις των ανθρώπων και των ομάδων και άλλοτε παρακολουθεί τη δράση από πολύ κοντά ώστε να

παρατηρούμε τις εκφράσεις των προσώπων.
Έτσι μπορούμε να αφηγηθούμε ιστορίες με εικόνες.

Αν έχετε κάποια ταινία σε βιντεοκασέτα ή DVD σπίτι σας, μπορείτε να διαπιστώσετε πώς η αφήγηση μιας δράσης αποτελείται από χωριστά, διαδοχικά πλάνα. Το ίδιο μπορείτε να διαπιστώσετε και παρατηρώντας προσεκτικά μια ταινία στην τηλεόραση. Το βίντεο ή το DVD, απλώς διευκολύνουν την παρατήρηση, γιατί επιτρέπουν πολλές επαναλήψεις της ίδιας σκηνής.

SUPER SIZE ME (100')

Για ποιους λόγους ο Μάρτιν κατηγορεί μέσα από την ταινία του αυτό το είδος διατροφής;

(προσπαθείστε να θυμηθείτε μόνον τους λόγους που παρουσιάζονται στην ταινία και όχι κάποιους που ίσως σκέφτεστε εσείς):

- οι κιμάδες και τα κρέατα που χρησιμοποιούνται είναι κακής ποιότητας, αμφίβολης καθαριότητας και γενικά είναι ακατάλληλα για διατροφή.
- η διατροφή του είδους αυτού (φαγητά, συνοδευτικά και αναψυκτικά) παχαίνει διότι περιέχει υπερβολικές θερμίδες.
- η διατροφή του είδους αυτού (φαγητά, συνοδευτικά και αναψυκτικά) παχαίνει διότι περιέχει υπερβολική ζάχαρη.
- η διατροφή του είδους αυτού βλάπτει διότι περιέχει υπερβολικό ασβέστιο.
- η διατροφή του είδους αυτού βλάπτει διότι περιέχει υπερβολικά λίπη.
- η διατροφή του είδους αυτού βλάπτει διότι περιέχει υπερβολικές ορμόνες.
- ο τρόπος μαγειρέματος αυτών των τροφών ευνοεί τη διάδοση μικροβίων.
- οι προτεινόμενες «προσφορές» σπρώχνουν τους πελάτες σε κατανάλωση υπερβολικών ποσοτήτων φαγητού και αναψυκτικών.
- η βιασύνη στο φαγητό δημιουργεί προβλήματα στην πέψη.
- τα πλαστικά σκεύη συσκευασίας του φαγητού, συχνά περιέχουν τοξικές ουσίες.

Η ταινία αυτή δεν μοιάζει με τις ταινίες που παρακολουθούμε συνήθως στον κινηματογράφο. Γιατί;

Ας αναζητήσουμε τα συστατικά της ταινίας κατά θέματα:

• Σκηνές φαγητού:

Αναζητείστε τις αντίστοιχες φωτογραφίες με σκηνές φαγητού από τις άλλες δύο ταινίες που παρουσιάζονται στο έντυπο αυτό. Τι παρατηρείτε; Κυριαρχεί η ίδια «ατμόσφαιρα»;

Μερικά ερωτήματα που ίσως βοηθήσουν, για κάθε φωτογραφία, είναι:

- εικονίζονται πολλά ή λίγα πρόσωπα;
- τα πρόσωπα της φωτογραφίας είναι αφοσιωμένα αποκλειστικά στο φαγητό τους ή κάνουν και κάτι άλλο ενώ τρώνε;
- τα πρόσωπα της φωτογραφίας επικοινωνούν μεταξύ τους; μήπως επικοινωνούν με τον θεατή της ταινίας;
- εικονίζονται πολλά ή λίγα φαγητά;
- ποιος ετοίμασε τα φαγητά που εικονίζονται;

Αν εσείς τραβήξετε τις δικές σας φωτογραφίες από στιγμές φαγητού στο δικό σας χώρο (σπίτι, σχολείο κ.λπ.) τι «ατμόσφαιρα» θα επικρατεί; Πώς θα απαντήσετε τα παραπάνω ερωτήματα για τις δικές σας φωτογραφίες;

• κινούμενα σχέδια:

• Εικόνες φαγητών τύπου «FAST FOOD»:

Συνήθως, τέτοιες φωτογραφίες συναντάμε σε διαφημίσεις. Μπορείτε να φανταστείτε τους ήχους και τα λόγια που θα δυνόδευαν τις φωτογραφίες στις αντίστοιχες διαφημίσεις;

Μήπως, τώρα, μπορείτε να θυμηθείτε τα λόγια που συνόδευαν τις εικόνες αυτές στην ταινία που παρακολουθήσατε;

όλα αυτά τα προϊόντα, ...

... ακόμα και οι σαλάτες περιέχουν ζάχαρη!

το μικρό γιουσούρι περιέχει λιγότερες θερμίδες από τα παγωτά. Αν όμως πάρεις το «κανονικό» μέγεθος με σιρόπι και ξηρούς καρπούς, τότε περιέχει περισσότερες θερμίδες κι από το αντίστοιχο παγωτό.

το παλιό «μικρό» ποτήρι των 340 γραμ. έγινε τώρα «παιδικό». Μικρό ονομάζεται πια το ποτήρι των 450 γραμ. Ακολουθεί το «μεσαίο» και στη συνέχεια προσφέρεται το ποτήρι των 900 γραμ. και των 1.200 γραμ.

Άραγε η ίδια φωτογραφία αποκτά διαφορετικό νόημα, ανάλογα με τα λόγια που τη συνοδεύουν;

Μήπως θα θέλατε να φωτογραφίσετε κάποια φαγητά και να συνοδεύσετε τις φωτογραφίες σας με δικές σας λεζάντες;

- παιδιά που παίζουν και διασκεδάζουν. Κατά τη γνώμη σας, για ποιο λόγο επέλεξε ο σκηνοθέτης να μας δείξει αυτές τις σκηνές;

- **ιατρικές εξετάσεις:**

Άραγε για ποιο λόγο επιμένει ο σκηνοθέτης να μας δείχνει τόσες πολλές σκηνές με ιατρικές εξετάσεις πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το περίεργο πείραμά του; Θυμάστε ποιο όργανό του έπαθε τη μεγαλύτερη ζημιά κατά τη διάρκεια αυτού του πειράματος;

- **συνεντεύξεις ειδικών:**

θυμάστε από ποιες ειδικότητες προέρχονται;

Γιατροί

Δημοσιογράφοι

Δικηγόροι

Μουσικοί

Ιστορικοί

Ψυχολόγοι

Διαιτολόγοι

Αρχιτέκτονες

Πυρ. Φυσικοί

Μηχανολόγοι

Ναυτικοί

Γυμναστές

Με ποια κριτήρια πρέπει ένας σκηνοθέτης να επιλέγει τους ειδικούς που θα παρουσιάσει στην ταινία του;

- **συνεντεύξεις κοινού και καταναλωτών:**

Σε μια κινηματογραφική «έρευνα» τι προσφέρουν οι συνεντεύξεις αυτές; Γιατί άραγε ο σκηνοθέτης επιλέγει άτομα από διάφορες ηλικίες, διαφορετικού φύλου και από διαφορετικούς χώρους;

- **πίνακες και έγγραφα που παρουσιάζουν πληροφορίες και στοιχεία από έρευνες και μετρήσεις:**

Είναι απαραίτητο σε μια ταινία τέτοιου είδους να υπάρχουν τόσα πολλά στοιχεία και πληροφορίες; αφού σε λίγη ώρα ο θεατής θα τα έχει ξεχάσει, τι μπορούν να προσφέρουν τόσα πολλά στοιχεία στο στόχο της ταινίας; Από τους παραπάνω τρόπους παρουσίασης πληροφοριών, ποιος κατά τη γνώμη σας, εντυπωσιάζει περισσότερο το θεατή;

Το θέμα της υγιεινής διατροφής είναι ένα πάρα πολύ σοβαρό θέμα. Ωστόσο, στην ταινία αυτή, ο σκηνοθέτης-πρωταγωνιστής εμφανίζεται γελώντας συνεχώς και, με εξαίρεση τους ειδικούς, επιλέγει συνεντεύξεις και τρόπους παρουσίασης με γέλιο και χιούμορ.

Κατά τη γνώμη σας, η επιλογή αυτή κάνει την ταινία λιγότερο σοβαρή;

Σε κάθε ταινία, εκτός από το κεντρικό θέμα, εμφανίζονται και πολλά άλλα μικρότερα θέματα. Στο έντυπο που κρατάτε, για κάθε ταινία του προγράμματος, κάθε ομάδα φωτογραφιών αναφέρεται σε ένα τέτοιο θέμα. Σε μερικές μάλιστα περιπτώσεις, θα διαπιστώσετε ότι κάποια από τα θέματα αυτά τυχαίνει να εμφανίζονται, με διαφορετικό βέβαια τρόπο, και σε άλλη μία ή και στις άλλες δύο ταινίες του εντύπου. Από τα θέματα που περιέχονται στην ταινία που παρακολουθήσατε, διαλέξτε ένα θέμα που σας άρεσε περισσότερο.

Αν, τώρα, φανταστείτε ότι πρόκειται να γυρίσετε μια δική σας ταινία για το θέμα αυτό, τι θα επιλέγατε να δείξετε από το δικό σας περιβάλλον (οικογένεια - φίλους - σχολείο - κοινότητα κ.λπ.); Ποιες στιγμές δηλαδή, θα επιλέγατε να δείξετε από τη δική σας ζωή για το θέμα αυτό;

Μπορείτε να τραβήξετε 5-7 φωτογραφίες που να δείχνουν όσα θα επιλέγατε εσείς για το θέμα αυτό;

Τραβήξτε τις δικές σας 5-7 φωτογραφίες, τυπώστε τις και στείλτε τις στη διεύθυνση:

Φεστιβάλ ECOFILMS, Ιπποκράτους 31, Αθήνα, 106 80

Οι φωτογραφίες, αν χρειάζεται, μπορούν να συνοδεύονται και από μικρές λεζάντες.

Μην ξεχάστε να αναφέρετε:

- όνομα του αποστολέα
- διεύθυνση σπιτιού και τηλέφωνο
- το πλήρες όνομα του σχολείου σας
- την τάξη σας

και βέβαια, να γράψετε το αρχικό θέμα (τίτλο) που διαλέξατε ως αφορμή για τις φωτογραφίες σας. Οι συμμετοχές μπορούν να είναι ατομικές ή ομαδικές.

Καλή δουλειά και καλή διασκέδαση!